

AANWEZIGHEID EN GEBRUIK VAN AUTOGORDELS 1978 EN 1979

Verslag enquêtes gehouden onder bestuurders van personenauto's
op wegen binnen en buiten de bebouwde kom

R-79-51

Voorburg, 1979

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

INHOUD

1. Inleiding
2. Resultaten
 - 2.1. De aanwezigheid van de gordel
 - 2.2. Het gebruik van de gordel
3. Samenvatting

Tabellen 1 t/m 7

Afbeeldingen 1 t/m 4

Bijlagen 1 t/m 3

1. INLEIDING

In dit rapport worden de resultaten weergegeven van de enquêtes 1978 en 1979. Deze sluiten aan op die in het rapport Aanwezigheid en gebruik van autogordels 1971 t/m 1977 (SWOV R-79-50).

De enquêtes zijn wederom uitsluitend in de maand oktober gehouden tijdens twee werkdagen (donderdag en vrijdag) en de daarop volgende weekeinddagen.

Het aantal meetplaatsen bleef in oktober 1978 ongewijzigd, in 1979 vervielen twee pompstations, nl. "Arnhem" langs de A-12 en "Heerenveen" (zie Bijlagen 1 en 2). De verdeling voor binnen en buiten de bebouwde kom veranderde hiermee in 1979 naar:

6 pompstations binnen de bebouwde kom (ongewijzigd) en
10 pompstations buiten de bebouwde kom (i.p.v. 12).

Een globale vergelijking heeft inmiddels uitgewezen dat e.e.a. nauwelijks de draagcijfers heeft beïnvloed.

Het enquêteformulier heeft vanaf 1978 een kleine verandering ondergaan. Aan de vraagstelling naar de ritlengte (die tot aan het pompstation bleef ongewijzigd) werd toegevoegd de vraag naar de totale lengte van de rit welke men op dat moment van plan is af te leggen. De uitkomsten hiervan zijn overigens nog niet in dit verslag weergegeven.

De uitvoeringsprocedure bleef verder ongewijzigd.

Om organisatorische redenen zijn de resultaten van dit verslag nog niet statistisch getoetst. Interpretatie van de resultaten blijven derhalve onder voorbehoud.

2. RESULTATEN

Er is hier volstaan met de verwerking van de zgn. zeven hoofdtabellen. Tabel 1 geeft het totaal overzicht, Tabel 2 t/m tabel 7 de uitsplitsing naar: geslacht bestuurder, dag van de week, eigenaar voertuig, leeftijd bestuurder, ritlengte, het al-dan-niet verplicht aanwezig zijn van gordels, alles zowel voor buiten als voor binnen de bebouwde kom.

De soms in de totalen van de tabellen optredende verschillen zijn te wijten aan de niet bij de bewerking meegenomen codes "onbekend". De verschillen zijn echter zo klein dat zij geen invloed op de aanwezigheids- en draagpercentages hebben.

2.1 De aanwezigheid van de gordel

Ook nu weer bleek in nagenoeg alle auto's een gordel op de bestuurdersplaats aanwezig.

Uitgesplitst naar de variabelen: geslacht bestuurder, dag van de week en eigenaar voertuig (Tabellen 2 t/m 4) geven de uitkomsten voor de aanwezigheid van de gordel geen verschillen te zien tussen buiten en binnen de bebouwde kom.

Bij de uitsplitsing naar leeftijd bestuurder (Tabel 5) blijkt wederom dat bij de jongeren (18 t/m 24 jaar) zowel binnen als buiten de bebouwde kom minder vaak de gordel aanwezig is dan bij de andere groepen.

Is bij het kenmerk ritlengte (Tabel 6) in oktober 1978 de gordel bij de kortste ritlengte (<10 km) nog iets minder vaak aanwezig dan bij de langere ritten, in 1979 is zowel buiten de bebouwde kom als binnen de bebouwde kom nauwelijks meer sprake van een verschil in aanwezigheid bij de verschillende ritlengten.

De gordel is bij auto's met bouwjaar na 1971 (de categorie met verplichte aanwezigheid van de gordel, Tabel 7) bij vrijwel 100% van de geënquêteerden aanwezig. Bij de niet-verplichte categorie zijn de absolute aantallen in 1978 en 1979 dermate klein geworden, dat het effect op het totale aanwezigheidspercentage zeer gering is geworden.

2.2. Het gebruik van de gordel

Niet alleen bij alle bestuurders, maar ook bij de aanwezige gordels is het gebruik van de autogordel in de periode 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom licht gestegen in vergelijking tot de periode 1975 t/m 1977.

Deze lichte toename van het gebruik in vergelijking tot de voorgaande periode valt tevens te constateren bij vrijwel alle onderzochte variabelen en hun onderverdelingen.

De uitsplitsing naar leeftijdsgroepen (Tabel 5) toont aan dat, evenals in de perioden daarvoor, het gebruik van de gordel, zowel bij aanwezigheid ervan als in totaal, in 1978 en 1979 bij de jongste leeftijdsgroep ver achter blijft bij het gebruik door de ouderen. Dit geldt zowel buiten als binnen de bebouwde kom.

Ook naar ritlengte (Tabel 6) uitgesplitst zijn in 1978 en 1979 geen opzienbarende verschuivingen te constateren. Bij ritten korter dan 10 km wordt zowel buiten als binnen de bebouwde kom nog steeds het minst van de autogordel gebruik gemaakt.

Het percentage in de enquête vertegenwoordigde auto's van vóór 1971 is in 1979 tot ca. 5% teruggelopen (Tabel 7). De sterke toename in 1979 van het gordelgebruik bij deze categorie buiten de bebouwde kom is door de grootte van de betrouwbaarheidsmarges minder relevant dan op het eerste gezicht lijkt.

3. SAMENVATTING

De opzet van het onderzoek, de procedure, de tijd en - behoudens in 1979 - de plaats, zijn vrijwel gelijk gebleven aan die in de rapportageperiode 1971 t/m 1977.

De bij de enquêtes in 1978 en 1979 gevonden aanwezigheidspercentages van de gordel buiten en binnen de bebouwde kom bereiken na- genoeg de 100%. De categorie auto's waarbij de aanwezigheid van de gordel niet verplicht is, is dermate klein geworden, dat de totale resultaten nauwelijks meer door deze categorie worden beïnvloed.

Het gebruik van de autogordel lijkt in de periode 1978 en 1979 iets te zijn toegenomen vergeleken bij de periode 1971 t/m 1977. Nu, ruim 5 jaar na de invoering van de draagplicht, maakt buiten de bebouwde kom ca één-derde van de bestuurders van personenauto's geen gebruik van de autogordel, binnen de bebouwde is dit de helft. Het gordelgebruik bij de leeftijdsgroep 18 t/m 24 jaar blijft sterk achter bij de oudere leeftijdsgroepen.

Naarmate de ritlengte groter is, neemt ook het gebruik van de gordel toe.

De onderzochte kenmerken: geslacht bestuurder, dag van de week en eigenaar voertuig bleken niet van invloed op de verdere ontwikke- ling van het gordel gebruik te zijn.

TABELLEN 1 T/M 7

Tabel 1. Aanwezigheid en gebruik van autogordels door bestuurders van personenauto's in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 naar buiten en binnen de bebouwde kom.

Tabel 2. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar geslacht van de bestuurder.

Tabel 3. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar dag van de week.

Tabel 4. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar eigenaar van de auto.

Tabel 5. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar leeftijd van de bestuurder.

Tabel 6. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar ritlengte.

Tabel 7. Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen de bebouwde kom naar verplichte aanwezigheid gordel.

Tabel 1.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels door bestuurders van personenauto's in de maand oktober van de jaren 1971 t/m 1979 naar buiten en binnen de bebouwde kom

OKTOBER

Buiten de bebouwde kom	Geënqueteerd (I)		Gordels aanwezig (II)		Gordels gebruikt		
	Jaar	aantal	aantal	% van (I)	aantal	% van (I)	% van (II)
1971	8135	3111	38	737	9	24	
1972	9273	4869	53	1201	13	25	
1973	9323	6170	66	1950	21	32	
1974	8376	6256	75	1729	21	28	
1975	7078	5885	83	3929	56	67	
1976	8116	7140	88	5026	62	70	
1977	5692	5326	94	3543	62	67	
1978	6281	6033	96	4265	68	71	
1979	5395	5291	98	3632	67	69	

Binnen de bebouwde kom

1971	2140	774	36	74	3	10
1972	2186	1209	55	156	7	13
1973	2399	1596	67	227	9	14
1974	3408	2440	72	316	9	13
1975	3565	2970	83	1466	41	49
1976	2478	2209	89	1093	44	49
1977	2575	2371	92	1141	44	48
1978	2708	2581	95	1314	49	51
1979	2737	2646	97	1313	48	50

Tabel 2.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen bebouwde kom naar geslacht van de bestuurder

OKTOBER

Buiten de bebouwde kom		Geënquêteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Jaar	Geslacht	aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
1978	man	5244	84	96	68	71
	vrouw	1037	16	96	69	71
	Totaal	6281	100	96	68	71
1979	man	4574	85	98	67	69
	vrouw	821	15	98	68	69
	Totaal	5395	100	98	67	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	man	2258	83	95	48	51
	vrouw	450	17	97	51	53
	Totaal	2708	100	95	49	51
1979	man	2324	85	97	48	50
	vrouw	413	15	97	48	50
	Totaal	2737	100	97	48	50

Tabel 3.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen bebouwde kom naar de dag van de week

OKTOBER						
Buiten de bebouwde kom		Geënqueteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Jaar	Dag van de week	aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
1978	werkdagen	2885	46	96	68	70
	weekenddagen	3369	54	97	68	71
	Totaal	6281	100	96	68	71
1979	werkdagen	2560	47	98	68	69
	weekenddagen	2835	53	98	67	68
	Totaal	5395	100	98	67	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	werkdagen	1340	49	95	49	52
	weekenddagen	1368	51	95	48	50
	Totaal	2708	100	95	49	51
1979	werkdagen	1360	50	97	47	49
	weekenddagen	1377	50	96	49	51
	Totaal	2737	100	97	48	50

Tabel 4.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten en binnen bebouwde kom naar eigenaar van de auto

OKTOBER

Buiten de bebouwde kom		Geënquêteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Jaar	Eigenaar	aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
1978	wel eigenaar	5341	85	96	68	71
	niet eigenaar	940	15	97	69	71
	Totaal	6281	100	96	68	71
1979	wel eigenaar	4588	85	98	68	69
	niet eigenaar	807	15	99	65	66
	Totaal	5395	100	98	67	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	wel eigenaar	2398	89	95	49	51
	niet eigenaar	310	11	95	45	48
	Totaal	2708	100	95	49	51
1979	wel eigenaar	2466	90	97	48	50
	niet eigenaar	271	10	96	44	46
	Totaal	2737	100	97	48	50

Tabel 5.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten de binnen d bebouwde kom naar leeftijd van de bestuurder

OKTOBER		Geënqueteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Buiten de bebouwde kom		aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
Jaar	Leeftijd					
1978	18 t/m 24 jaar	1162	19	92	60	65
	25 t/m 34 jaar	2263	36	97	68	70
	35 t/m 44 jaar	1282	20	97	69	71
	45 jaar en ouder	1548	25	97	73	75
	Totaal	6255	100	96	68	71
1979	18 t/m 24 jaar	1031	19	96	62	65
	25 t/m 34 jaar	1937	36	98	66	67
	35 t/m 44 jaar	1166	22	99	70	71
	45 jaar en ouder	1241	23	99	71	72
	Totaal	5375	100	98	67	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	18 t/m 24 jaar	475	18	91	42	46
	25 t/m 34 jaar	863	32	95	45	47
	35 t/m 44 jaar	480	18	96	48	49
	45 jaar en ouder	878	32	97	56	57
	Totaal	2696	100	95	48	51
1979	18 t/m 24 jaar	508	19	93	39	42
	25 t/m 34 jaar	913	33	97	44	45
	35 t/m 44 jaar	520	19	98	51	51
	45 jaar en ouder	787	29	98	57	58
	Totaal	2728	100	97	48	50

Tabel 6.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten de binnen bebouwde kom naar ritlengte

OKTOBER

Buiten de bebouwde kom		Geënquêteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Jaar	Ritlengte	aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
1978	< 10 km	2346	37	95	58	61
	10 - 50 km	2791	45	96	73	76
	> 50 km	1133	18	97	76	79
	Totaal	6270	100	96	68	71
1979	< 10 km	2288	42	98	58	60
	10 - 50 km	2279	42	98	74	75
	> 50 km	827	16	98	74	75
	Totaal	5394	100	98	67	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	< 10 km	2128	79	95	45	47
	10 - 50 km	406	15	96	60	62
	> 50 km	166	6	99	67	68
	Totaal	2700	100	95	49	51
1979	< 10 km	2108	77	97	44	45
	10 - 50 km	458	17	97	59	61
	> 50 km	170	6	98	71	72
	Totaal	2736	100	97	48	50

Tabel 7.

Aanwezigheid en gebruik van autogordels in de maand oktober van de jaren 1978 en 1979 buiten de binnen de bebouwde kom naar verplichte aanwezigheid gordel

OKTOBER						
Buiten de bebouwde kom		Geënquêteerd (I)		Gordels aanwezig (II)	Gordels gebruikt	
Jaar	Verplichting	aantal	%	% van (I)	% van (I)	% van (II)
1978	gordel verpl. aanw.	5575	93	99	71	72
	gordel niet verpl.	396	7	56	28	48
	Totaal	5971	100	96	68	71
1979	gordel verpl. aanw.	5117	96	100	69	69
	gordel niet verpl.	212	4	58	38	66
	Totaal	5329	100	98	68	69
Binnen de bebouwde kom						
1978	gordel verpl. aanw.	2375	92	99	52	52
	gordel niet verpl.	210	8	59	20	34
	Totaal	2585	100	95	49	51
1979	gordel verpl. aanw.	2539	95	99	50	50
	gordel niet verpl.	139	5	58	22	38
	Totaal	2678	100	97	48	50

AFBEELDINGEN 1.1. T/M 4.2.

Afbeelding 1.1. Personenauto's buiten en binnen de bebouwde kom, naar bouwjaar. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 1.2. Ontwikkeling van de aanwezigheid van de gordel buiten en binnen de bebouwde kom, naar al of niet verplicht aanwezig. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 2.1. Ontwikkeling van het gebruik van de gordel bij al of niet verplicht aanwezig, als percentage van geënkquêteerd, naar bebouwing. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 2.2. Ontwikkeling van het gebruik van de gordel bij al of niet verplicht aanwezig, als percentage van aanwezig, naar bebouwing. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 3.1. Geënkquêteerde bestuurders verdeeld naar ritlengte buiten de bebouwde kom. Oktober 1971 t/m 1979.

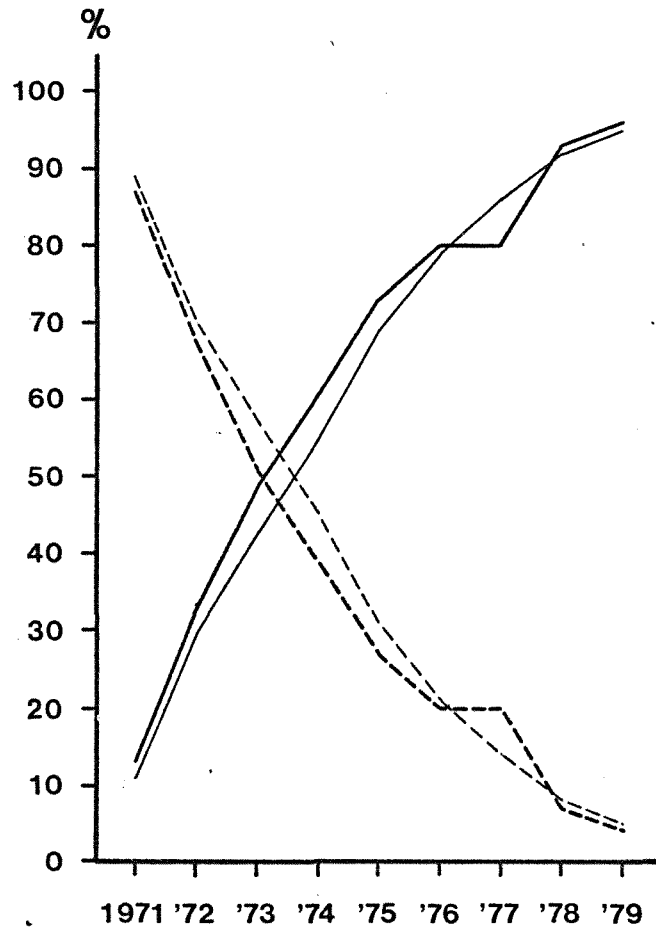
Afbeelding 3.2. Geënkquêteerde bestuurders verdeeld naar ritlengte buiten de bebouwde kom. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 4.1. Ontwikkeling van het gebruik van de gordel buiten de bebouwde kom, als percentage van aanwezig, naar ritlengte. Oktober 1971 t/m 1979.

Afbeelding 4.2. Ontwikkeling van het gebruik van de gordel binnen de bebouwde kom, als percentage van aanwezig, naar ritlengte. Oktober 1971 t/m 1979.

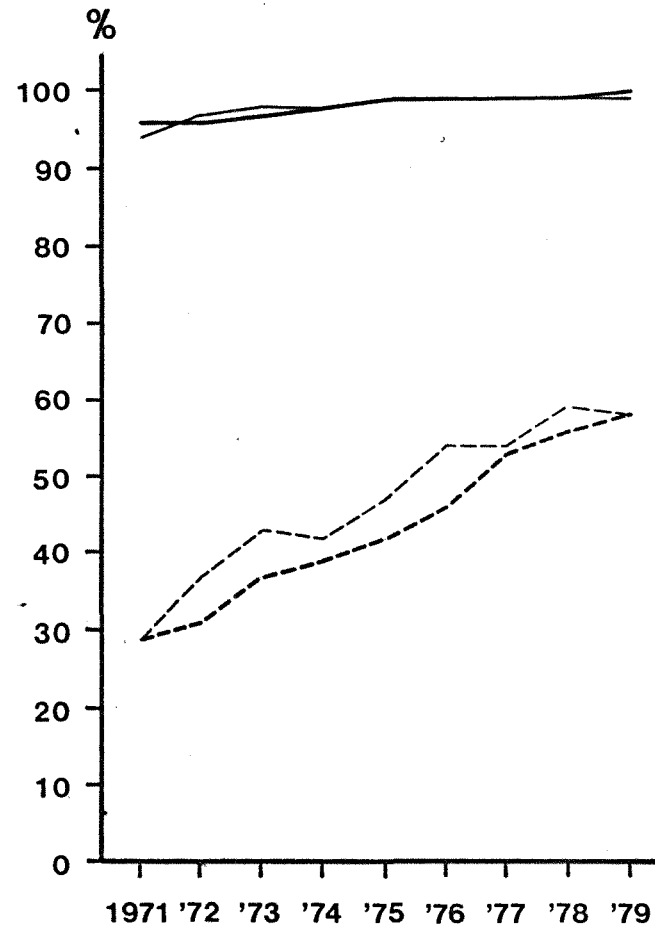
1.1 Personenauto's buiten en binnen de bebouwde kom, naar bouwjaar. Oktober 1971 t/m 1979.

Buiten de bebouwde kom	Binnen de bebouwde kom
1970 en ouder ---	1970 en ouder ---
1971 en jonger ———	1971 en jonger ———

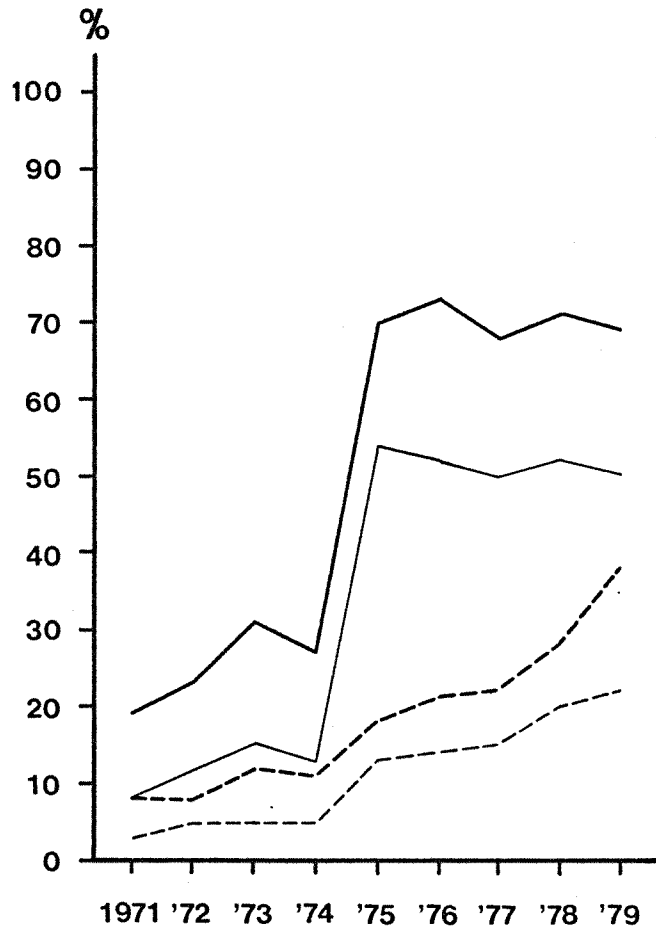
1.2 Ontwikkeling van de aanwezigheid van de gordel buiten en binnen de bebouwde kom, naar al of niet verplicht aanwezig. Oktober 1971 t/m 1979.

Buiten de bebouwde kom	Binnen de bebouwde kom
verplicht aanwezig ———	verplicht aanwezig ———
niet verpl. aanwezig ---	niet verpl. aanwezig ---

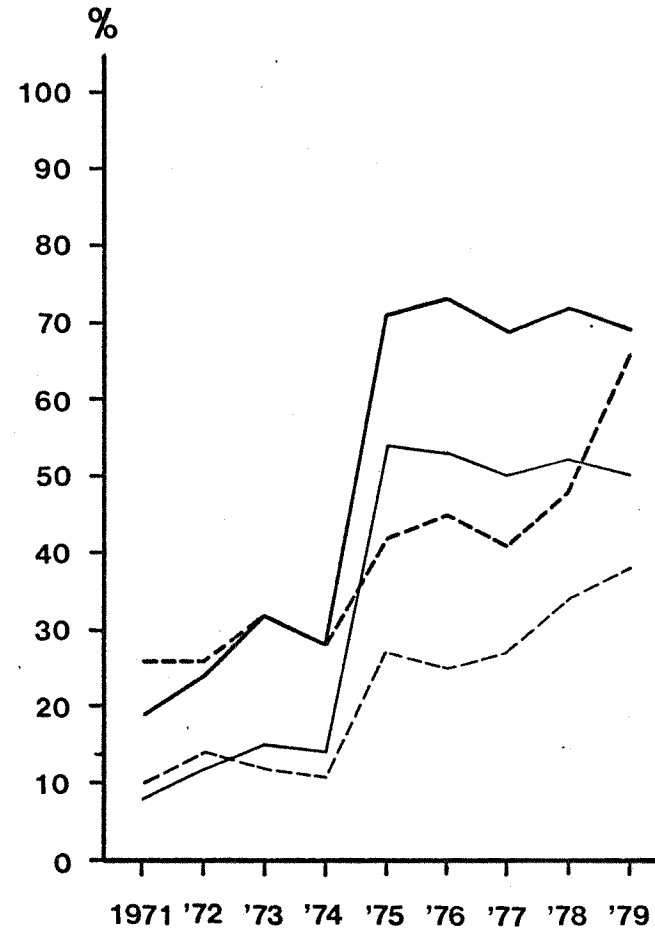
2.1 Ontwikkeling van het gebruik van de gordel bij al of niet verplicht aanwezig, als percentage van geënquêteerd, naar bebouwing. Oktober 1971 t/m 1979.

Buiten de bebouwde kom Binnen de bebouwde kom
 verplicht aanwezig ——— verplicht aanwezig ———
 niet verpl. aanwezig - - - - niet verpl. aanwezig - - - -

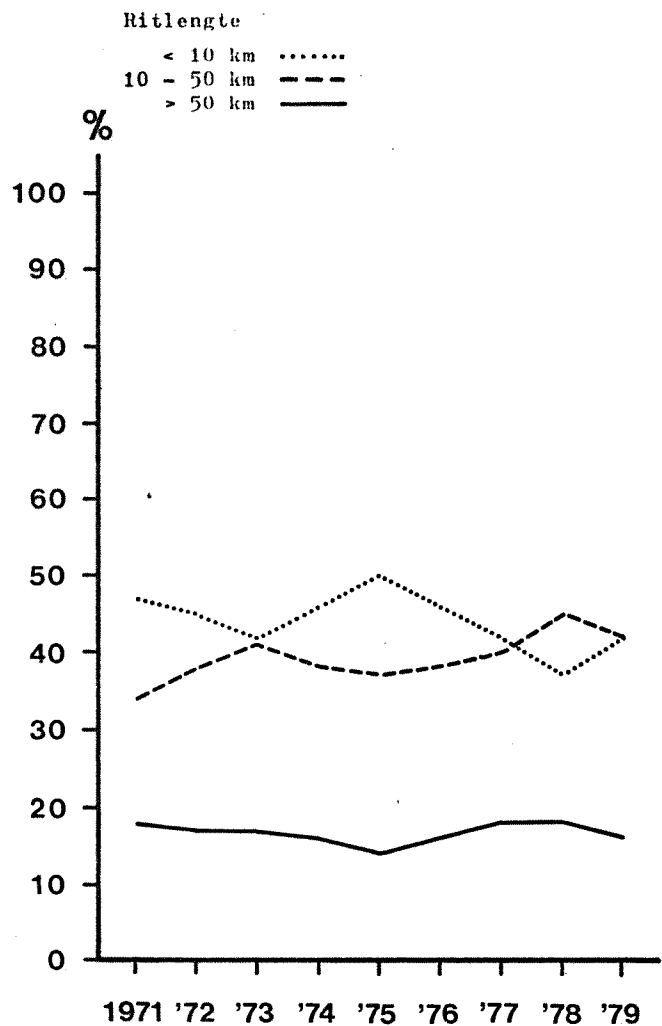

2.2 Ontwikkeling van het gebruik van de gordel bij al of niet verplicht aanwezig, als percentage van aanwezig, naar bebouwing. Oktober 1971 t/m 1979.

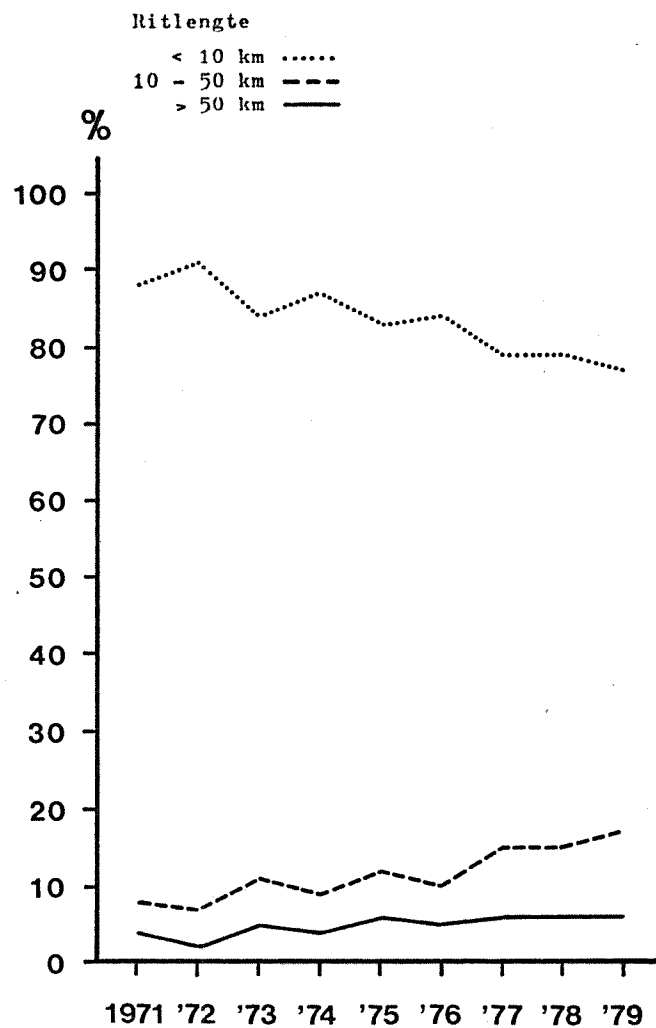
Buiten de bebouwde kom Binnen de bebouwde kom
 verplicht aanwezig ——— verplicht aanwezig ———
 niet verpl. aanwezig - - - - niet verpl. aanwezig - - - -

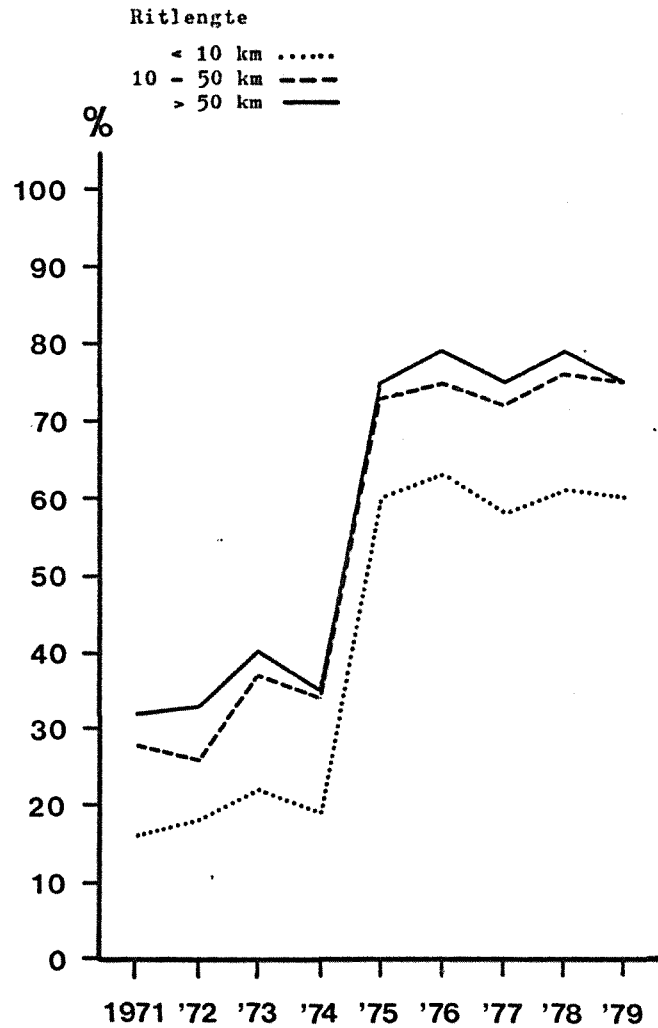
3.1 Geënquêteerde bestuurders verdeeld naar ritlengte buiten de bebouwde kom. Oktober 1971 t/m 1979.

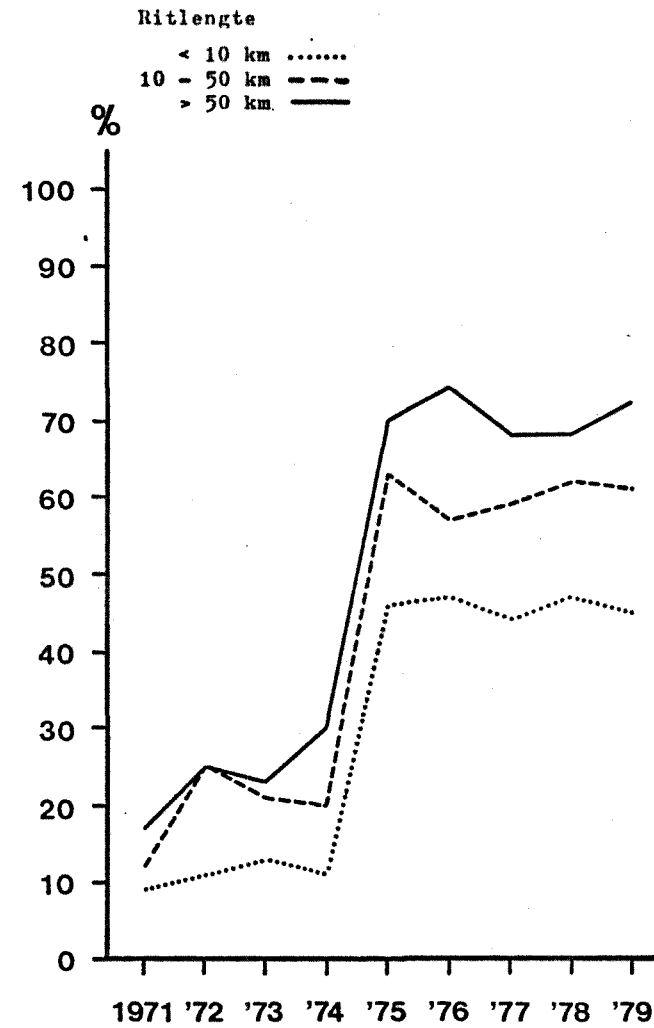
3.2 Geënquêteerde bestuurders verdeeld naar ritlengte buiten de bebouwde kom. Oktober 1971 t/m 1979.

4.1 Ontwikkeling van het gebruik van de gordel buiten de bebouwde kom, als percentage van aanwezig, naar ritlengte. Oktober 1971 t/m 1979.

4.2 Ontwikkeling van het gebruik van de gordel binnen de bebouwde kom, als percentage van aanwezig, naar ritlengte. Oktober 1971 t/m 1979.

BIJLAGEN 1 T/M 2

Bijlage 1. Lijst enquêteplaatsen.

Bijlage 2. Overzichtskaart enquêteplaatsen.

Nr.	Enquêteplaats	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
01	Alblasserdam	x	x	x	x	x	x	x	x	x
02	Wassenaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x
03	Waddinxveen	x	x	x	x	x	x	x	x	x
04	IJsselstein	x	x	x	x	x	x	x	x	x
05	Lent	x	x	x	x	x	x	x	x	x
06	Twello/Apeldoorn/Epe 1)	x	x	x	x	x	x	x	x	x
07	Arnhem/Schaarsbergen 2)	x	x	x	x	x	x	x	x	
08	Oirschot 3)	x	x	x	x	x	x	x	x	x
09	Hoogerheide/Wouw/Klundert 4)	x	x	x	x	x	x	x	x	x
10	Maastricht 5)	x	x	x	x	x	x	x	x	x
11	Heiloo	x	x	x	x	x	x	x	x	x
12	Heerenveen 6)	x	x	x	x	x	x	x	x	
13	Ln. v. N.O.-Indië	x	x	x	x	x	x	x	x	x
14	Leyweg	x	x	x	x	x	x	x	x	x
15	Troelstrakade	x	x	x	x	x	x	x	x	x
16	Helderseweg 7)					x				
17	Van Ostadelaan					x	x	x	x	x
18	Apeldoornseweg					x	x	x	x	x
19	Kramersgildeplein 8)					x		x	x	x

- 1) Twello 1971 t/m juli 1973, Apeldoorn oktober 1973 t/m 1976, in 1977 geen toestemming meer, vervangen door Epe.
- 2) Enquêteplaats Arnhem werd in 1977 vervangen door Schaarsbergen (het pompstation werd opgeheven). Schaarsbergen verviel in 1979.
- 3) Het pompstation te Oirschot werd in 1976 verplaatst.
- 4) Hoogerheide 1971 t/m 1973, Wouw 1974, Klundert vanaf 1975.
- 5) Het pompstation te Maastricht werd in 1976 verplaatst.
- 6) Enquêteplaats Heerenveen verviel in 1979.
- 7) Het pompstation Helderseweg heeft in 1975 slechts gedurende 2 dagen meegedaan, vanwege alsnog geweigerde toestemming. Er is geen vervangend pompstation gezocht.
- 8) In oktober 1976 verviel het pompstation Kramersgildeplein vanwege verbouwing. Is in 1977 vervangen door een ander aan hetzelfde plein.

